

Instruks for bruk av indekslinjer i overvåking av gaupebestander

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (versjon 29.10.2007)

Bakgrunn

I følge det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt skal bestanden av gaupe i Norge i hovedsak overvåkes med bruk av to metoder. For det første skal man på landsbasis telle opp minimum antall familiegrupper (hunddyr i følge med årsunger) med bakgrunn i innmeldte registreringer av familiegrupper og bruk av såkalte avstandsregler. I tillegg skal det brukes et fast nettverk av indekslinjer som gåes på sporsnø hver vinter før gaupejakta starter. I første omgang skal dette gjennomføres i utvalgte deler av landet. Utviklingen i bestander kan så følges over tid gjennom eventuelle endringer i sporkryssingsfrekvens på linjene ("gaupeindeks"). Indekslinjene vil også kunne medføre en tilleggsgevinst gjennom økt antall registreringer av familiegrupper samtidig som man får systematisert registreringer av disse på en bedre måte.

Oppdaterte versjoner av denne instruksen vil til enhver tid være å finne under overvåking av gaupe på <http://nidaros.nina.no/>. Der vil man også finne en nærmere beskrivelse av overvåkingsmetodikken.

Målsetting

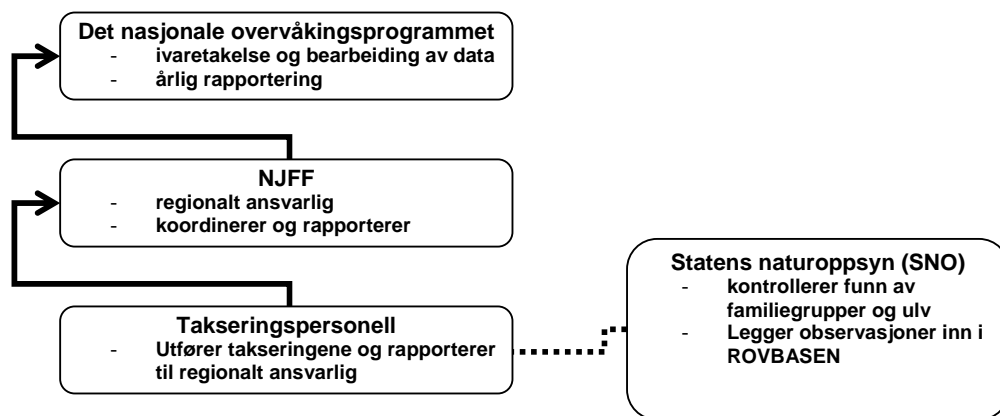
Det skal etableres et fast nettverk av indekslinjer som gåes hver vinter før gaupejakta starter. Utviklingen i gaupebestanden kan så følges over tid gjennom eventuelle endringer i sporkryssingsfrekvens på linjene.

Takseringsområder

Nordland sør for Saltfjellet, Nord-Trøndelag, Hedmark, Telemark, Oslo, Akershus og Buskerud.

Organisering av takseringene

Det opprettes et fast nettverk av 3 km lange indekslinjer innenfor det potensielle gaupehabitatet i hvert fylke. Etablering av indekslinjer og gjennomføring av takseringen organiseres gjennom NJFF. Regionalt ansvarlige hos NJFF er ansvarlige for gjennomføring av takseringene og innrapportering av resultatene til det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Statens Naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for kontroll av familiegruppespør og ulvespor som oppdages på indekslinjene og for innlegging av disse i Rovbasen. Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt er ansvarlig for ivaretagelse og bearbeiding av data samt rapportering.

Figur 1. Organisering av gaupeovervåking ved hjelp av indekslinjer

Tetthet og plassering av indekslinjer

Det skal legges ut ca 3 indekslinjer per kvadratmil (100 km²) av tilgjengelig gaupehabitat i regionen og i størst mulig grad sørge for en jevn dekning av fylket. Indekslinjene legges ut slik at det er ca 3 km mellom start og slutt punkt, og at de så langt det lar seg gjøre er mest mulig lineære. Indekslinjene plasseres slik at de maksimerer sannsynligheten for å oppdage gaupespor, dvs. de bør plasseres der man ut fra erfaring lokalt forventer det er størst sjanse for å finne gaupespor. Dette vil ofte si bratte berg der gaupene har lett for å legge dagleiene, lokale rådyrkonsentrasjoner etc. Linjene bør plasseres i skogsområder på tvers av dalførene, fra dalbunnen og opp. I områder hvor det tidligere har vært lagt ut gaupeindekslinjer bør man så langt det lar seg gjøre bygge på disse og tilpasse dem til den beskrevne metodikken. Det er svært viktig at de samme linjene gås fra år til år. Det opprettes en unik linjeidentifiseringskode for hver linje. Denne koden består av Landskode+fylkes-nummer+3sifret løpenummer. F. eks vil linje nr 12 i Hedmark få identifikasjonskode: N04012, linje nr 4 i Nord-Trøndelag vil få N17004, osv.

Tidspunkt og gjennomføring av sporregistrering

Linjene skal gås en gang hver vinter under gode sporingsforhold i perioden fra 1. november frem til når gaupejakta starter. Det er ikke nødvendig at alle linjer i et fylke blir gått på samme dag, men det kan være en fordel om kommuner / regioner samkjører arbeidet. Optimalt bør registreringen skje på 2-5 netter gammel snø, men alt fra 1 til 7 netter kan aksepteres.

Linjene må gås til fots eller på ski, da dette erfaringsmessig er eneste måten å få med seg alle spor på. Ved funn av gaupespor skal disse følges til man har avklart om det er flere gauper i følge. Erfaringsmessig kan det som ser ut som spor etter et enkelt dyr vise seg å være flere dyr i følge. Spesielt aktuelt er dette når dyrene synker dypt ned i snøen. Størst sjanse for å avklare hvorvidt det er et eller flere dyr i følge har man når sporene krysser naturlige hindre i terrenget eller steder med liten snødybde slik som f.eks veier. Alle spor etter store rovdyr noteres ned på vedlagt skjema (art, korrekt utfylt UTM koordinat, antall dyr etc.). Skjemaet returneres til regional NJFF. Dette gjelder også de linjene hvor man ikke finner spor etter store rovdyr. Det er viktig å minne om at alle spor etter familiegrupper av gaupe og alle ulvespor må meldes til Statens naturoppsyn (SNO). Også ellers i sesongen bør spor etter familiegrupper av gaupe som man finner meldes til SNO.

Ansvarsfordeling

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt

- *Årlig*
- ❖ Sørge for eventuelle oppdateringer i Instruks.
- ❖ Mottar resultater fra regional NJFF, lagrer dette i en database og ivaretar de originale registreringsskjemaene.
- ❖ Analyserer resultatene og lager en rapport som legges ut på Internett.

Regional NJFF

- *Ved etablering*
- ❖ Etablere et fast nettverk av indekslinjer i samarbeid med personer som har god lokalkunnskap om arealbruk og bevegelsesmønster hos gaupe.
- ❖ Linjene tegnes inn på M711 kart (1:50 000), helst digitalt.
- ❖ Datafil med en unik linjeidentifiseringskode, samt kartkopier av linjene sendes det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt.

- *Årlig*
- ❖ Sørge for utdeling av skjema til takseringspersonellet innen 1. november.
- ❖ Legge inn resultatene fra mottatte takseringsskjema i en datafil (fortrinnsvis Excel eller annet regneark) og sende inn denne sammen med registreringsskjemaene til det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt innen 1. mars.

Takseringspersonell

- *Årlig*
- ❖ Gjennomfører takseringen i perioden 1. november – 31. januar under gode sporingsforhold.
- ❖ Leverer utfylt skjema med resultater til regional koordinator innen 3 dager etter at takseringen er gjennomført. Også linjer hvor det ikke er funnet spor etter store rovdyr skal rapporteres.
- ❖ Ved funn av spor etter familiegruppe av gaupe og ulvespor skal SNO varsles.

REGISTRERINGSSKJEMA GAUPETAKSERING

Gaupespor på linja:

JA NEI

Sett kryss

Fylke _____ dato _____

Linjeidnr.: _____

Navn: _____ tlf: _____

Antall spornetter: _____

ALLE SPOR AV STORE ROVDYR NUMMERERES OG INNTEGNES PÅ KART!!

OBS. NR	ART	ANTALL DYR	STED (UTM-REFERANSE) - eks 32V 588140 7033667
1			
2			
3			
4			

"Sett inn kartkopi av takseringslinja her"

Instruks til takseringsmannskap ved årlig gaupetaksering

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (versjon 29.10.2007)

- Gå den tildelte registreringslinje én gang i perioden 1. november – 31. januar. Hold kontakten med din lokale koordinator.
- Sporsnøen skal helst være fra 2 - 5 netter gammel, men opptil 7 netter gammel sporsnø kan benyttes.
- Registrer alle observerte gaupespor og alle andre spor fra store rovdyr.
- Når man har funnet et gaupespor skal disse følges til man har avklart om det er flere gauper som går sammen, minimum 200 m.
- Ved sporing ikke trakk i sporløypa etter dyret(ene).
- Sporene merkes av på kartet du er tildelt. Sporfunn nummereres fortløpende både på kart og på registrerings skjema. Ikke bruk andre kart enn det du er tildelt.
- Ved funn av spor etter familiegruppe av gaupe (flere gauper som går sammen) eller ulvespor skal Statens naturoppsyn (SNO) varsles umiddelbart. Merk sporet med merkeband eller lignende. Spor av gaupefamiliegrupper og ulv bør fotograferes i tilfelle de snør igjen eller lignende før SNO kommer til stedet.
- Merk av på registrerings skjemaet hvem i SNO du ringte og når du ringte.
- Registrerings skjema fylles ut etter sporing. Alle grå felt **må** være utfyllt! Navnet på alle som gikk linjen skal med.
- Etter at den tildelte registreringslinja er fullført, sjekk om kart og registrerings skjema er fullstendig utfyllt.
- Skjema og kart skal leveres til din kontaktperson innen tre dager etter registreringen er gjennomført
- Husk å melde fra om spor etter familiegrupper av gaupe til Statens naturoppsyn (SNO) gjennom hele sesongen!
- Tusen takk for hjelpa!

VED FUNN AV FAMILIEGRUPPE AV GAUPE ELLER ULVESPOR:

Har du ringt Statens naturoppsyn? JA NEI

Når ringte du? Dato _____

Navn på rovviltkontakt: _____

SNO's konklusjon er:

Rovviltkontakter i regionen du kan melde fra til:

- "List opp rovviltkontakter med telefonnummer her".